

การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา
ของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
THE ENHANCEMENT OF LEARNING MOTIVATION BY USING
CONTEMPLATIVE EDUCATION OF STUDENT IN TEACHING
PROFESSION AT LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

¹กรวิกา สุวรรณกุล, ²สมยงค์ สีขาว และ ³แพรวนภา เรียงริลา
¹Kornwika Suwannakul, ²Somyong Seekhao and ³Praewnapa Riangrila

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ประเทศไทย
Loei Rajabhat University, Thailand

¹bim.kornwika@gmail.com

Received: July 06, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักศึกษา 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา แบบวัดการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.22, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) ด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.18, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) และด้าน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ ดร. กลุ่มวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ ดร. กลุ่มวิชาวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ความกล้าเสี่ยงทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน, จิตศึกษา

Abstract

The purpose of this research were 1) to study learning motivation using contemplative education and 2) to study the satisfactory of student after studying learning motivation using contemplative education. The sample included 30 from Graduate Diploma Program in Teaching Profession at Loei Rajabhat University who had participated in academic year 2022 by using purposive sampling. The research tools consisted of learning motivation test, evaluation form of satisfaction questionnaire for student. The result found that the overall characteristics of a teacher were at a high level were as follows: enthusiasm of learning ($\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.73$) responsibility of learning ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.71$) study planning of learning ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.70$) and venture of learning ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.73$) and the satisfactory of students towards learning motivation using contemplative education was as a high level.

Keywords: Learning Motivation, Contemplative education

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับกานดา คำมาก (2555) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนที่มีครูดูแลอย่างใกล้ชิด มาสู่การรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองและเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ซึ่งนักศึกษาต้องปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตทางการศึกษาให้เหมาะสมกับระบบการเรียนการสอน และจัดการบริหารเวลาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง ซึ่ง

นักศึกษามักจะพบปัญหาต่างๆในระหว่างการเรียน เช่น ปัญหาด้านการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ความสัมพันธ์กับเพื่อน ระบบการจัดการเรียนการสอนทำให้มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน การมุ่งพัฒนาตนเองของผู้เรียน ความกระตือรือร้น และใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี โดยความพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือความพยายามแข่งขันกับตนเองด้วยการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (McClelland, 1961) สอดคล้องกับ เชียน วันทนิยตระกูล (2553) ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) ได้แก่ ความต้องการ ทักษะคิด ความทะเยอทะยาน ความสนใจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือแรงจูงใจภายนอก (Intrinsic Motives) ได้แก่ ความมุ่งหวัง ความต้องการของบิดามารดา และบรรยากาศทางการเรียน

องค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 1) ความทะเยอทะยาน 2) ความกระตือรือร้น 3) ความกล้าเสี่ยง 4) ความรับผิดชอบตนเอง 5) การรู้จักวางแผน และ 6) ความมีเอกลักษณ์ (McClelland, 1961) สอดคล้องกับตลฤดี ไชยศิริ (2563) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 1) ความกล้าเสี่ยง/กล้าตัดสินใจ 2) ความขยันและตั้งใจใฝ่เรียนรู้ 3) ความรับผิดชอบ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและร่วมมือ 5) ความอดทนต่อการทำงาน 6) ด้านการวางแผนการทำงาน

จิตศึกษา (Contemplative education) เป็นกระบวนการพัฒนาปัญญาภายในหรือความฉลาดภายใน คือการพัฒนาจิตใจให้มีการเรียนรู้ในตนเองและผู้อื่น และสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ด้วยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึก การจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น และสามารถจัดการอารมณ์ตนเองได้ (วิเชียร ไชยบัง, 2554) สอดคล้องกับวิจักขณ์ พานิช (2550) กล่าวว่า จิตปัญญาศึกษา เป็นการขบคิดใคร่ครวญตั้งคำถามด้วยปัญญาจากการบ่มเพาะและให้คุณค่าพื้นที่ว่างแห่งการเรียนรู้ด้านใน การมีประสบการณ์ตรง ตลอดจนพร้อมด้วยศีล สมาธิ อันเป็นฐานของการก่อกำเนิดความรู้ที่ถึงพร้อม นั่นคือปัญญาที่สามารถมองเห็นสรรพสิ่งตามที่เป็นจริง เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงเปลี่ยนแปลง เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันขณะ เป็นการศึกษาที่อ่อนน้อมถ่อมตน ผลที่งอกงามจะทำให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพภายใน เข้าใจตนเองและโลก

องค์ประกอบของจิตศึกษา มีหลักการพื้นฐานของการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวจิตศึกษา ดังนี้ 1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนที่เอื้อต่อความงอกงามทางด้านจิตใจ คือมีสภาพแวดล้อมดี สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีวิถีวัฒนธรรมที่คงเส้นคงวา มีเหตุผล ไม่ต้องบีบบังคับกัน 2) การใช้จิตวิทยาเชิงบวก ทุกคนได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน ทำให้เราเคารพคนอื่น ไม่เปรียบเทียบ ไม่ประจาน ไม่พูดด้านลบ ไม่ลงโทษรุนแรง เอื้ออำนวยให้เด็กทำงานสำเร็จทุกชิ้น เพื่อให้เขารู้สึกมีคุณค่า ให้เกียรติ เชื่อใจ ให้การชื่นชม 3) กิจกรรมสร้างสุขด้วยสติ ให้เด็กเกิดสติ รู้ตัวไว มีสมาธิสามารถเชื่อมโยงตนเองกับคนอื่นและสิ่งต่าง ๆ มีความผ่อนคลายข้างใน (วิเชียร ไชยบัง, 2554)

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนา นักศึกษาในการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการพัฒนากายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านการเข้าใจ ตนเอง เกิดแรงจูงใจภายใน โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมจิตศึกษา และสอดคล้องกับวัชรินทร์ อุดหนองเลา (2565) ที่ได้ศึกษาจิตศึกษากับการพัฒนากายการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติ ใหม่ พบว่า การพัฒนากายการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วยกระบวนการจิตศึกษา สามารถทำให้ครูผู้สอน และผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งรอบๆ ตัว โดยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนมีความสุขในการทำงาน และครูผู้สอนสามารถพัฒนากายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ในยุคความปรกติใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบแบบแผนการวิจัยเป็นการทดลองแบบ One group pre-test post-test design มุ่งพัฒนากายจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักศึกษา 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ กิจกรรมจิตศึกษา

3.2 แบบวัดการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ใช้สถิติ t-test แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สรุปดังนี้

1. การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงระดับคุณลักษณะและลำดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (N = 30)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ	ลำดับที่แรงจูงใจ
1. ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน	4.14	0.70	มาก	3
2. ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน	4.10	0.73	มาก	4
3. ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน	4.22	0.73	มาก	1
4. ด้านความรับผิดชอบทางการเรียน	4.18	0.71	มาก	2
รวม	4.16	0.71	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลของคุณลักษณะความเป็นครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.22, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73) ลำดับที่ 2 ด้านความรับผิดชอบทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.18, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ลำดับที่ 3 ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) และลำดับที่ 4 ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73)

ตารางที่ 2 แสดงการจัดลำดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (N = 30)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ	ลำดับที่แรงจูงใจ
ด้านการวางแผนทางการเรียน	4.14	0.70	มาก	3
1. นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียน	4.00	0.78	มาก	5
2. นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน	4.23	0.72	มากที่สุด	1
3. นักศึกษาคาดหวังผลสำเร็จทางการเรียน	4.16	0.64	มาก	3
4. นักศึกษามุ่งมั่นพัฒนาทางการเรียน	4.20	0.66	มาก	2
5. นักศึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนส่งงาน	4.10	0.71	มาก	4
ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน	4.10	0.73	มาก	4
1. นักศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.16	0.74	มาก	2
2. นักศึกษามีวิธีสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน	4.16	0.74	มาก	2
3. นักศึกษาขอรับการแข่งขันและท้าทายความสามารถ	4.26	0.69	มากที่สุด	1
4. นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นทางการเรียน	4.00	0.78	มาก	3
5. นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	3.93	0.73	มาก	4
ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน	4.22	0.73	มาก	1
1. นักศึกษาขยันและมุ่งมั่นในการเรียน	4.20	0.76	มาก	2
2. นักศึกษาแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	4.40	0.62	มากที่สุด	1
3. นักศึกษาจดบันทึกสิ่งที่ เป็นความรู้ใหม่	4.19	0.77	มาก	3
4. นักศึกษาตั้งใจและพยายามจนสุดความสามารถ	4.12	0.71	มาก	5
5. นักศึกษาปรับปรุงการเรียนตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	4.18	0.79	มาก	4
ด้านความรับผิดชอบทางการเรียน	4.18	0.71	มาก	2
1. นักศึกษาส่งงานตรงเวลา	4.33	0.71	มากที่สุด	2
2. นักศึกษาไม่ย่อท้อต่อการเรียน	4.30	0.70	มากที่สุด	3
3. นักศึกษาทบทวนบทเรียนก่อนสอบทุกครั้ง	3.80	0.76	มาก	5
4. นักศึกษาพร้อมที่จะรับผิดชอบถ้าทำงานผิดพลาด	4.13	0.68	มาก	4
5. นักศึกษาไม่ทิ้งการเรียนไปกลางคัน	4.36	0.71	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 2 การจัดลำดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความกระตือรือร้นทางการ

เรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 นักศึกษาแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62) ลำดับที่ 2 นักศึกษาขยันและมุ่งมั่นในการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) ลำดับที่ 3 นักศึกษาจดบันทึกสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.19, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) ลำดับที่ 4 นักศึกษาปรับปรุงการเรียนตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.18, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79) และลำดับที่ 5 นักศึกษาตั้งใจและพยายามจนสุดความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.12, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรับผิดชอบทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 นักศึกษาไม่ทิ้งการเรียนไปกลางคัน (ค่าเฉลี่ย 4.36, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ลำดับที่ 2 นักศึกษาส่งงานตรงเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.33, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) ลำดับที่ 3 นักศึกษาไม่ย่อท้อต่อการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.30, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) ลำดับที่ 4 นักศึกษาพร้อมที่จะรับผิดชอบถ้าทำงานผิดพลาด (ค่าเฉลี่ย 4.13, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68) และลำดับที่ 5 นักศึกษาทบทวนบทเรียนก่อนสอบทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.80, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการวางแผนทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.23, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72) ลำดับที่ 2 นักศึกษามุ่งมั่นพัฒนาทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) ลำดับที่ 3 นักศึกษาคาดหวังผลสำเร็จทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.16, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64) ลำดับที่ 4 นักศึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนส่งงาน (ค่าเฉลี่ย 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) และลำดับที่ 5 นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 นักศึกษาชอบการแข่งขันและท้าทายความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.26, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69) ลำดับที่ 2 นักศึกษามีวิธีสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.16, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74) และนักศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.16, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74) ลำดับที่ 3 นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) และลำดับที่ 4 นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.93, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73)

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียน	4.50	0.50	มากที่สุด
2. นักศึกษามีพื้นที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้	3.90	0.54	มาก
3. นักศึกษามีสมาธิและจดจ่อในการเรียนรู้	4.26	0.52	มากที่สุด
4. นักศึกษามีความกระตือรือร้นทางการเรียน	3.96	0.66	มาก
5. นักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง	4.03	0.71	มาก
6. นักศึกษาเห็นความสำคัญของจิตวิทยาเชิงบวก	3.93	0.69	มาก
7. นักศึกษารู้สึกได้ว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถ	4.30	0.65	มากที่สุด
8. นักศึกษาสามารถกำกับตนเองให้มีความเพียรในการเรียนรู้	4.10	0.60	มาก
9. นักศึกษารู้สึกถึงบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยและเป็นกันเอง	4.03	0.61	มาก
10. นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.26	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ย 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.50, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50) และนักศึกษารู้สึกได้ว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 4.30, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) และนักศึกษามีสมาธิและจดจ่อในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.26, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52) และนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.26, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักศึกษามีพื้นที่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.90, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54) และนักศึกษามีความกระตือรือร้นทางการเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.96, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) และนักศึกษาเห็นความสำคัญของจิตวิทยาเชิงบวก (ค่าเฉลี่ย 3.93, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69)

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน ลำดับที่ 2 ด้านความรับผิดชอบทางการเรียน ลำดับที่ 3 ด้านการวางแผนทางการเรียน และลำดับที่ 4 ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน จากการศึกษาพบว่า ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน ได้แก่ นักศึกษาแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง นักศึกษาขยันและมุ่งมั่นในการเรียน นักศึกษาจดบันทึกสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ นักศึกษาปรับปรุงการเรียนตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ นักศึกษาตั้งใจและพยายามจนสุดความสามารถ ด้านความรับผิดชอบทางการเรียน ได้แก่ นักศึกษาไม่ทิ้งการเรียนไปกลางคัน นักศึกษาส่งงานตรงเวลา นักศึกษาไม่ย่อท้อต่อการเรียน นักศึกษาพร้อมที่จะรับผิดชอบถ้าทำงานผิดพลาด นักศึกษาทบทวนบทเรียนก่อนสอบทุกครั้ง ด้านการวางแผนการเรียน ได้แก่ นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน นักศึกษามุ่งมั่นพัฒนาทางด้านการเรียน นักศึกษาคาดหวังผลสำเร็จทางการเรียน นักศึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนส่งงาน และนักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียน และด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน ได้แก่ นักศึกษาชอบการแข่งขันและท้าทายความสามารถ นักศึกษามีวิธีสร้างแรงบันดาลใจในการเรียน นักศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นทางการเรียน นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจริย หงส์เหลี่ยม (2559) ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์แห่งหนึ่งในประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญมี 4 ปัจจัย โดยเรียงจากความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ 1) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ 2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน 3) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษา 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของดลฤดี ไชยศิริ (2563) ศึกษาการส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวความคิดเกมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี พบว่า ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้ง 6 ด้านของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการวัดระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยครูผู้สอนและผู้ร่วมวิจัย พฤติกรรมในชั้นเรียน และจากคะแนนสะสม เช่น คะแนนการเข้าชั้นเรียน คะแนนการส่งงาน และคะแนนการตอบคำถาม และจากการสังเกตพบว่าพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนมีความตั้งใจใฝ่เรียนรู้ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ดีขึ้นกว่าก่อนเรียน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาในรายละเอียดข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียน นักศึกษามีสมาธิและจดจ่อในการเรียนรู้ นักศึกษารู้สึกได้ว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถ และนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ อุดหนองเลา (2565) ได้ศึกษาจิตศึกษากับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้จิตวิทยาเชิงบวกด้วย“ภาษาฉัน”ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ความอิจฉา ความโกรธ ความเกลียดต่อผู้อื่น 2) การทำกิจกรรมสร้างสุขด้วยสติผ่านรูปแบบออนไลน์ ทำให้ครูและนักเรียนมีสติมากขึ้น ครูทำงานได้สำเร็จดังที่ตั้งใจ นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ 3) สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้เรียนดีขึ้น และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของพลวัต วุฒิประจักษ์ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาจิตตปัญญาศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษามีความหลากหลายสามารถดึงดูดความสนใจให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาช่วยให้เปิดกว้างทางความคิดยอมรับสิ่งใหม่จากกลุ่ม เพื่อน และบทเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง น้อมนำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เนื่องจากกิจกรรมจิตศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาปัญญาภายในหรือความฉลาดภายใน เป็นกิจกรรมที่มีแนวคิดและแนวปฏิบัติ ที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนและผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน อยากที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ไปสู่ความเป้าหมายความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น ผ่านกระบวนการจิตศึกษา ได้แก่ 1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นักศึกษามีกลุ่มเพื่อนที่มีเป้าหมายทางการเรียน มีการช่วยเหลือกันและกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเรียน 2) การใช้จิตวิทยาเชิงบวก นักศึกษาได้ฝึกทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การสื่อสารเชิงบวก การเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น 3) กิจกรรมสร้างสุขด้วยสันติ เป็นกิจกรรมและกระบวนการที่เสริมสร้างการเรียนรู้ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงการเรียนรู้และการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่สามารถสะท้อนให้เห็นรูปธรรมเชิงกระบวนการได้เป็นอย่างดี การสร้างสติก่อนการเรียนรู้ ทำให้เกิดสมาธิทางการเรียนมากขึ้น สามารถสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กานดา คำมาก. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแคลคูลัส 1. รายงานการวิจัย. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เขียน วันทนียตระกูล.(2553). แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565 จาก http://lanna.mbu.ac.th/articles/Intrinsic_Kh.asp.
- ดลฤดี ไชยศิริ. (2563). การส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับแนวคิดเกมพีเคชั่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. หน้า 576-584.
- นุชจรีย์ หงส์เหลี่ยม. (2559). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์แห่งหนึ่งในประเทศไทย. วารสารเวชบันทึกศิริราช. 9(3), 131-138.
- พลวัต วุฒิประจักษ์. (2553). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาจิตตปัญญาศึกษา สำหรับนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตครูที่พึงประสงค์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจักขณ์ พานิช. (2550). การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ: การศึกษาดังเส้นทางแสวงหาทางจิตวิญญาณ. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา.
- วิเชียร ไชยบัง. (2554). จิตศึกษากับการบ่มเพาะปัญญาภายใน. บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัชรินทร์ อุดหนองเสา. (2565). จิตศึกษากับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม “อาหารสังฆะวัฒนธรรม 4 อุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์. 5(1), 58-71.
- McClelland, D. C. (1961). The Achievement Motive. New York: Prentice-Hall.

